

گلشنای وحی و پند

دانشجو طلبه ای بر مویستی این

پروین کارزار، علی شریفی

تقدیم به روح پاک شادروان
داود پیرنیا

فهرست نویسی پیش از انتشار

سرشناسه:	شریفی، علی، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور:	گل‌های جاویدان: دل‌انگیز طلیعه‌ای بر موسیقی ایران/ پژوهش و نگارش: علی شریفی.
وضعیت ویراست:	مقدمه: شاهین فرهت. ویراست ۲.
مشخصات نشر:	اسدآباد، گل‌های جاویدان، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری:	ج. ۱. مصور، چ. ۱. فول
فروست:	گلها
شابک:	۹-۳-۹۹۸۰۳-۶۰۲-۹۷۸۰۳-۳-۰۰: دوره، ۰۰-۳-۹۹۸۰۳-۶۲۳-۹۷۸: ج. ۱ ۷-۴-۹۹۸۰۳-۶۲۳-۹۷۸: ج. ۲
وضعیت فهرست نویسی:	فیفا
یادداشت:	چاپ قبلی: علی شریفی، ۱۳۹۵.
یادداشت:	کتابنامه
یادداشت:	نمایه
موضوع:	گلها (برنامهٔ رادیویی)
موضوع:	Golha (Radio Program)
موضوع:	رادیو -- ایران -- برنامه‌های موسیقی
موضوع:	Radio Program, Musical -- Iran
موضوع:	شعر فارسی -- مجموعه‌ها
موضوع:	Persian Poetry -- Collections
موضوع:	آوازاها و ترانه‌های ایرانی -- مجموعه‌ها
موضوع:	Song, Iranian -- Collections
شناسهٔ افزوده:	فرهت، شاهین، مقدمه‌نویس
رده بندی کنگره:	۱۳۹۸ گ۷/ش۴۸/ML
رده بندی دیویی:	۷۸۱/۵۴۴
شماره کتابشناسی ملی:	۵۵۲۸۲۹۰

گل‌های جاویدان

دل‌انگیز طلوعه‌ای بر موسیقی ایران

جلد اول

گل‌ها (۱)

علی شریفی

مقدمه: دکتر شاهین فرهت

خوشنویسی رزمی: سند و عنوان: استاد علی سجادی

طراحی جلد و صفحه‌آرایی: سارا معاهد

چاپ اول: ۱۳۹۵

چاپ دوم: ۱۳۹۸ (اولین چاپ اسرار گل‌های جاویدان)

شمارگان: هزار و پانصد جلد

چاپ و صحافی: آسوه

تلفن مرکز پخش: ۰۹۳۷۰۱۹۹۵۰۵

© همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

 @golhayejavidan1

 @golhayejavidan3

 golhayejavidan@yahoo.com

 golhayejavidan1

 golhayejavidan-info

 09370199505

فهرست مطالب:

۱۱.....	دیباچه کتاب به قلم دکتر شاهین فرهت (چاپ اول)
۱۳.....	دیباچه کتاب به قلم دکتر شاهین فرهت (چاپ دوم)
۱۴.....	مقدمه نگارنده (چاپ دوم)
۱۸.....	مقدمه نگارنده (چاپ اول)
۲۶.....	معشوقه به سامان شد، تا باد، چنین بادا
۳۰.....	تقدیر و تشکر

فصل اول؛ تأسیس رادیو و پیدایش برنامه گلهای

۳۵.....	تأسیس رادیو در ایران
۳۹.....	پیدایش برنامه گلهای
۴۱.....	برنامه گلهای جاویدان
۴۴.....	برنامه گلهای رنگارنگ
۴۷.....	برنامه برگ سبز
۴۸.....	برنامه یک شاخه گل
۴۹.....	برنامه گلهای صحرایی
۵۰.....	برنامه گلهای تازه
۵۰.....	برنامه های دیگر رادیو

فصل دوم؛ بررسی برنامه های گلهای جاویدان

بخش اول؛ برنامه های دارای اعلام برنامه

۵۷.....	گلهای جاویدان ۱
۶۵.....	گلهای جاویدان ۷۸
۶۹.....	گلهای جاویدان ۸۵
۷۶.....	گلهای جاویدان ۹۱

۸۱.....	گل‌های جاویدان ۹۲.....
۸۸.....	گل‌های جاویدان ۹۳.....
۹۲.....	گل‌های جاویدان ۹۶.....
۹۵.....	گل‌های جاویدان ۹۸.....
۹۹.....	گل‌های جاویدان ۱۰۴.....
۱۰۳.....	گل‌های جاویدان ۱۱۰.....
۱۰۸.....	گل‌های جاویدان ۱۱۷.....
۱۱۱.....	گل‌های جاویدان ۱۱۸.....
۱۱۸.....	گل‌های جاویدان ۱۱۸ (نسخه مکرر).....
۱۲۳.....	گل‌های جاویدان ۱۱۹.....
۱۳۰.....	گل‌های جاویدان ۱۲۴.....
۱۴۰.....	گل‌های جاویدان ۱۲۵.....
۱۴۵.....	گل‌های جاویدان ۱۲۶.....
۱۵۰.....	گل‌های جاویدان ۱۲۸.....
۱۵۷.....	گل‌های جاویدان ۱۲۹.....
۱۶۳.....	گل‌های جاویدان ۱۳۰.....
۱۶۸.....	گل‌های جاویدان ۱۳۱.....
۱۷۲.....	گل‌های جاویدان ۱۳۲.....
۱۷۸.....	گل‌های جاویدان ۱۳۳.....
۱۸۲.....	گل‌های جاویدان ۱۳۶.....
۱۸۹.....	گل‌های جاویدان ۱۳۷.....
۱۹۵.....	گل‌های جاویدان ۱۳۸.....
۲۰۰.....	گل‌های جاویدان ۱۳۹.....
۲۰۵.....	گل‌های جاویدان ۱۴۰.....
۲۱۱.....	گل‌های جاویدان ۱۴۱.....

۲۱۶.....	گل‌های جاویدان ۱۴۲
۲۲۱.....	گل‌های جاویدان ۱۴۳
۲۲۵.....	گل‌های جاویدان ۱۴۵
۲۲۹.....	گل‌های جاویدان ۱۴۶
۲۳۵.....	گل‌های جاویدان ۱۴۷
۲۴۰.....	گل‌های جاویدان ۱۴۸
۲۴۶.....	گل‌های جاویدان ۱۴۹
۲۵۲.....	گل‌های جاویدان ۱۵۰
۲۵۸.....	گل‌های جاویدان ۱۵۱
۲۶۲.....	گل‌های جاویدان ۱۵۲
۲۶۷.....	گل‌های جاویدان ۱۵۴
۲۷۱.....	گل‌های جاویدان ۱۵۵
۲۷۵.....	گل‌های جاویدان ۱۵۶
۲۸۰.....	گل‌های جاویدان ۱۵۷

بخش دوم؛ برنامه‌های بدون شماره

۲۹۱.....	گل‌های جاویدان یک (روح‌بخش با اشعاری از وحشی بافقی)
۲۹۶.....	گل‌های جاویدان دو (عبدالعلی وزیری با اشعاری از حافظ)
۲۹۹.....	گل‌های جاویدان سه (عبدالعلی وزیری با اشعاری از وحشی بافقی)
۳۰۳.....	گل‌های جاویدان چهار (عبدالعلی وزیری با اشعاری از حافظ)
۳۰۵.....	گل‌های جاویدان پنج (عبدالعلی وزیری با اشعاری از سعدی)
۳۰۹.....	گل‌های جاویدان شش (عبدالعلی وزیری با اشعاری از سعدی)
۳۱۴.....	گل‌های جاویدان هفت (عبدالعلی وزیری با اشعاری از فروغی بسطامی)
۳۱۷.....	گل‌های جاویدان هشت (عبدالعلی وزیری با اشعاری از شاه نعمت‌الله ولی)
۳۲۰.....	گل‌های جاویدان نه (ادیب خوانساری با اشعاری از مولانا)

- گل‌های جاویدان ده (ادیب خوانساری با اشعاری از نشاط اصفهانی و حافظ) ۳۲۲
- گل‌های جاویدان یازده (اکبر گلیایگانی با اشعاری از حبیب خراسانی) ۳۲۸
- گل‌های جاویدان دوازده (غلامحسین بنان با اشعاری از سعدی) ۳۳۰

بخش سوم؛ برنامه‌های مشکوک

- گل‌های جاویدان سیزده (عبدالعلی وزیری با اشعاری از مولانا) ۳۳۵
- گل‌های جاویدان چهارده (عبدالعلی وزیری با اشعاری از هاتف اصفهانی) ۳۳۷
- گل‌های جاویدان پانزده (ادیب خوانساری با اشعاری از سعدی و مولانا) ۳۴۰
- گل‌های جاویدان شانزده (عبدالعلی وزیری با اشعاری از مولانا) ۳۴۴
- گل‌های جاویدان هفده (غلامحسین بنان با اشعاری از عطار) ۳۴۶
- گل‌های جاویدان هجده (غلامحسین بنان با اشعاری از خاقانی) ۳۴۷
- گل‌های جاویدان نوزده (غلامحسین بنان با اشعاری از عطار) ۳۴۹
- گل‌های جاویدان بیست (غلامحسین بنان با اشعاری از سعدی) ۳۵۲
- گل‌های جاویدان بیست و یک (غلامحسین بنان با اشعاری از مولانا) ۳۵۴

بخش چهارم؛ برنامه‌های به دست نیامده

- گل‌های جاویدان (مولانا) ۳۶۲
- گل‌های جاویدان (عطار) ۳۶۹
- گل‌های جاویدان (عراقی) ۳۷۵
- گل‌های جاویدان (مولانا) ۳۸۱
- گل‌های جاویدان (شیخ بهایی) ۳۸۶
- گل‌های جاویدان (جامی) ۳۹۱
- گل‌های جاویدان (عراقی) ۳۹۶
- گل‌های جاویدان (مولانا) ۴۰۲
- گل‌های جاویدان (مولانا) ۴۰۸

گل‌های جاویدان (مولانا؛ گل‌های جاویدان ۱۳۴).....	۴۱۱
گل‌های جاویدان (مولانا).....	۴۱۵

فصل سوم؛ آمار و اطلاعات و مستندات برنامه‌های گل‌های جاویدان

آمار و ارقام و توضیحات جداول.....	۴۲۱
جدول شماره ۱؛ اطلاعات کلی برنامه‌ها.....	۴۲۶
جدول شماره ۲؛ خوانندگان و مطلع آوازا.....	۴۳۲
جدول شماره ۳؛ تعداد اجرای خوانندگان در برنامه گل‌های جاویدان.....	۴۴۲
جدول شماره ۴؛ تعداد اجرای نوازندگان در برنامه گل‌های جاویدان.....	۴۴۳
جدول شماره ۵؛ تعداد اجرای آواز نوازندگان در برنامه گل‌های جاویدان.....	۴۴۵
جدول شماره ۶؛ شاعران و ترانه‌های یاد شده از آن‌ها.....	۴۴۶
جدول شماره ۷؛ گفتارهای برنامه گل‌های جاویدان به قلم ادیبان.....	۴۴۹
جدول شماره ۸؛ گویندگان برنامه گل‌های جاویدان.....	۴۵۰
جدول شماره ۹؛ دستگاه‌های برنامه‌های گل‌های جاویدان.....	۴۵۱
جدول شماره ۱۰؛ سازهای به کار رفته در برنامه گل‌های جاویدان.....	۴۵۲
جدول شماره ۱۱؛ برنامه‌های نایاب گل‌های جاویدان.....	۴۵۴
جدول شماره ۱۲؛ مشخصات آوازهای برگ سبز برگرفته از گل‌های جاویدان.....	۴۵۵
جدول شماره ۱۳؛ آوازهای برگ سبز برگرفته از گل‌های جاویدان (دست نیامده).....	۴۵۶
جدول شماره ۱۴؛ آوازهای گل‌های رنگارنگ برگرفته از گل‌های جاویدان.....	۴۵۸
جدول شماره ۱۵؛ آوازهای یک شاخه گل برگرفته از گل‌های جاویدان.....	۴۵۹
جدول شماره ۱۶؛ اشعار آوازی برنامه گل‌های جاویدان در دیگر برنامه‌های جاویدان.....	۴۶۰
جدول شماره ۱۷؛ اشعار آوازی برنامه گل‌های جاویدان در دیگر برنامه‌های گل‌ها.....	۴۶۱
جدول شماره ۱۸؛ مشخصات مقاله‌های ادبی «گل‌های جاویدان» در مجله رادیو.....	۴۶۷

فهرست

فهرست منابع و مراجع ۴۷۶

نمایه‌ها

نمایه هنرمندان موسیقی ۴۸۰
نمایه دستگاه‌ها و گوشه‌های موسیقی ایرانی ۴۸۵
نمایه سازها ۴۸۷
نمایه شاعران و ادیبان ۴۸۹

فهرست اجمالی جلد دوم

فصل اول؛ مقالات و مصاحبه‌ها ۲۳
فصل دوم؛ تحلیل آوازهای برنامه گلهای جاویدان ۹۳
فصل سوم؛ زندگی‌نامه هنرمندان، ادیبان و شاعران گلهای جاویدان ۳۳۹
ضمیمه کتاب ۴۱۱

دیباجه کتاب به قلم دکتر شاهین فرهت (چاپ اول)

در میان پدیده‌های موسیقی ایرانی که مبتنی بر موسیقی ردیف دستگاهی و موسیقی محلی و تصنیف‌های مختلف می‌باشد، برنامه‌های گلها را می‌توان جامع‌ترین و از بهترین نمونه‌ها دانست. دلیل آن را هم می‌توان نظم از یک سو و مدیریت صحیح از طرف دیگر مقارن با زمانی مناسب که اکثر نوازندگان و خوانندگان بزرگ ایران هم، در قید حیات بودند، دانست. مدت زمانی - حدود ۲۰ سال - این برنامه‌ها دوام یافت که از سال ۱۳۳۴ آغاز شد. این برنامه‌ها در شعر فارسی در آن‌ها جایگاه ویژه‌ای داشت به ویژه علاقه بنیان‌گذار آن یعنی مرحوم داود پیرنیا به ادبیات فارسی را نشان می‌دهد. برنامه‌های گلها بنا به چگونگی شعر و موسیقی عنوان‌ها - مختلفی داشت. اول برنامه گل‌های جاویدان که تکیه بر معرفی شعرای مهم بود و سپس برنامه گل‌های رنگارنگ که در آن آواز، تصنیف و سلو نوازی هر کدام جایگاه ویژه‌ای داشتند. برگ سبز که در آن بهترین سلو نوازی، آواز و اشعار پرمعنا و عرفانی تنظیم شد. برنامه‌های یک شاخه گل و گل‌های صحرایی به منظور معرفی نغمه‌های محلی و ترانه‌های روستایی تهیه شده بود که طی آن موسیقی محلی ایران به صورت محدود معرفی می‌شد. شادروان پیرنیا از سال ۱۳۳۳ تا ۱۳۴۵ این برنامه‌ها را سرپرستی کرد و پس از کناره‌گیری وی، حدود ده سال گل‌های رنگارنگ، برگ سبز و یک شاخه گل ادامه یافت که رفته رفته ارزش موسیقایی آن‌ها کم‌رنگ‌تر شد. به نظر می‌رسد که مرحوم پیرنیا خیلی زود از برنامه‌های گل‌های جاویدان و گل‌های صحرایی دلسرد شد و تمام سعی خود را بر روی سایر برنامه‌های گلها به خصوص گل‌های رنگارنگ و برگ سبز معطوف کرد. تقریباً همه برنامه‌های گل‌های رنگارنگ، برگ سبز و یک شاخه گل موجود است، لیکن تعداد برنامه‌های گل‌های جاویدان معما است و دیگر این که همه برنامه‌ها هم موجود نیست. حتی در سال‌های ۱۳۳۵ و ۱۳۳۶ که بنده خیلی خردسال بودم به یاد دارم که اکثر چهارشنبه‌ها مرحوم پیرنیا به منزل ما می‌آمدند و با پدرم که یار و هم‌شاگردی قدیمی مدرسه آلیانس بودند، به گفتگو و تبادل نظر بر روی برنامه‌های گلها می‌پرداختند. راجع به گل‌های جاویدان کمتر صحبت می‌شد و بیشتر تکیه روی برنامه‌های دیگر گلها بود به خصوص گل‌های رنگارنگ و برگ سبز.

به هر حال تعداد گلهای جاویدان چه از جهت شماره‌بندی و چه از جهت وجود آنها به درستی معلوم نیست. گفتارهای این برنامه‌ها به غیر از چند مورد، جنبه علمی، پژوهشی و تاریخی آن ضعیف است و تحقیق بر روی گلهای جاویدان تا آنجا که یاد دارم اولین بار به همت آقای علی شریفی به عمل آمده است. تحقیق درباره اینکه واقعاً چند برنامه از مجموعه گلهای جاویدان باقی است کار آسانی نبوده است و تحقیق این دوست عزیز بسیار بجا و به موقع انجام گرفته است، به خصوص که چندین برنامه بدون شماره در این سری گلهای وجود دارد که گاهی با برنامه‌های دیگر قابل اشتباه است. این تحقیق با علاقه کامل انجام شده و به همین دلیل قابل اعتماد است. به دوست عزیز آقای علی شریفی جهت مطالعه بر روی برنامه‌های گلهای جاویدان و آآوری کتاب حاضر تبریک می‌گویم و آرزو دارم که مطالعات ایشان روی سایر برنامه‌های گلهای جاویدان به زودی آغاز شود و به انجام برسد.

دکتر شاهین فرهنگ

دی‌ماه ۱۳۹۴